Lietas arhīva Nr. CA-0016-25/12
ECLI:LV:VAT:2025:0328.C71370523.7.S

Vidzemes apgabaltiesa

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Valmierā 2025.gada 28.martā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Zaiga Cera, tiesnese Elfa Driba un tiesnesis Jānis Grīnbergs,

ar tiesas sēdes sekretāri Sintiju Ābolu-Kalniņu,

piedaloties prasītājas /Persona B/ pilnvarotajam pārstāvim /Persona I/,

atbildētāja /Persona A/ maksātnespējas procesa administratorei Ritai Jurevičai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /Persona B/ prasībā pret /Persona A/, kuru pārstāv fiziskās personas maksātnespējas procesa administratore Rita Jureviča, par mantas atzīšanu par laulātā atsevišķu mantu sakarā ar /Persona A/ maksātnespējas procesa administratores Ritas Jurevičas apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2024.gada 19.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /Persona B/ 2023.gada 25.septembrī tiesā cēlusi prasību pret /Persona A/, kuru pārstāv fiziskās personas maksātnespējas procesa administratore Rita Jureviča, lūdzot: 1) atzīt, ka nekustamais īpašums /Adrese M/, kadastra Nr./Kadastra numurs M/, ierakstīts /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. M/, pilnībā ir prasītājas atsevišķā manta un atbildētājam nav nekādu tiesību uz kādu īpašuma daļu no tā; 2) atzīt, ka nekustamais īpašums /Adrese L/, kadastra Nr./Kadastra numurs L/, ierakstīts /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. L/, pilnībā ir prasītājas atsevišķā manta un atbildētājam nav nekādu tiesību uz kādu īpašuma daļu no tā; 3) noteikt, ka nekustamajam īpašumam /Adrese M/, kadastra Nr./Kadastra numurs M/, /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. M/ reģistrējama atzīme (piemetinājums) - prasītājas atsevišķā manta; 4) noteikt, ka nekustamajam īpašumam /Adrese L/, kadastra Nr./Kadastra numurs L/, /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. L/ reģistrējama atzīme (piemetinājums) - prasītājas atsevišķā manta.

Prasība pamatota uz Civillikuma 89.panta pirmo un trešo daļu, 91.pantu, 100.panta pirmo daļu.

Prasības pieteikums pamatots uz šādiem apsvērumiem.

Abi nekustamie īpašumi ir prasītājas atsevišķā manta, kas iegūta laulības laikā. Uz nekustamajiem īpašumiem atbildētāja maksātnespējas procesā reģistrētas maksātnespējas atzīmes. Prasītāja iebilst, ka atbildētājam nekustamajos īpašumos būtu kāda īpašuma daļa. Atbildētājs nekādā veidā nav piedalījies šo nekustamo īpašumu iegādē vai uzturēšanā.

Saskaņā ar Civillikuma 100.panta pirmo daļu viena laulātā manta neatbild par otra laulātā saistībām. Saskaņā ar minētā panta otro daļu, ja par viena laulātā parādiem vērsta piedziņa uz otra laulātā atsevišķo mantu, pēdējais var prasīt, lai šo mantu atsvabina no piedziņas.

[2] Ar Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 23.novembra lēmumu daļēji apmierināts prasītājas pieteikums par pagaidu aizsardzības piemērošanu.

Tiesa nolēmusi: ierakstīt /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. M/, kadastra Nr./Kadastra numurs M/, nekustamajam īpašumam /Adrese M/, aizlieguma atzīmi - aizliegt /Persona A/ fiziskās personas maksātnespējas procesā pārdot izsolē nekustamo īpašumu; ierakstīt /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. L/, kadastra Nr./Kadastra numurs L/, adrese /Adrese L/, aizlieguma atzīmi - aizliegt /Persona A/ fiziskās personas maksātnespējas procesā pārdot izsolē nekustamo īpašumu; noraidīt pieteikumu daļā par Civilprocesa likuma $138.^{1}$ panta pirmās daļas 4.punktā paredzētā pagaidu aizsardzības līdzekļa – izpildu darbības atlikšanas noteikšanu.

[3] Atbildētāja /Persona A/ maksātnespējas procesa administratore Rita Jureviča par prasību iesniegusi rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst pilnībā un lūdz to noraidīt.

[4] Prasītāja /Persona B/ iesniegusi atsauksmi par atbildētāja paskaidrojumiem, norādot, ka nepiekrīt atbildētāja pārstāves izdarītajiem secinājumiem.

[5] Ar Vidzemes rajona tiesas 2024.gada 19.aprīļa spriedumu prasība apmierināta.

Tiesa nospriedusi: 1) atzīt, ka nekustamais īpašums /Adrese M/, kadastra Nr./Kadastra numurs M/, ierakstīts /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. M/, ir laulātās /Persona B/ atsevišķā manta, un par to piemetinājums izdarāms zemesgrāmatas nodalījuma II daļas 1.iedaļā; 2) atzīt, ka nekustamais īpašums /Adrese L/, kadastra Nr./Kadastra numurs L/, ierakstīts /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. L/, ir laulātās /Persona B/ atsevišķā manta un par to piemetinājums izdarāms zemesgrāmatas nodalījuma II daļas 1.iedaļā; 3) noraidīt /Persona B/ lūgumu un nenoteikt, "ka /Persona A/ nav nekādu tiesību uz kādu īpašuma /Adrese M/ un /Adrese L/, daļu no tā" un ka nekustamie īpašumi "pilnībā" ir /Persona B/ atsevišķā manta.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 23.novembra lēmumu civillietā noteiktais pagaidu aizsardzības līdzeklis turpinās līdz sprieduma izpildei.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

Primāra nozīme jāpiešķir Civillikuma 89.panta otrajā daļā regulētajam pierādīšanas pienākumam. Tāpēc laulātajam, kurš prasa atzīt viņa daļu laulāto kopīgajā mantā, saskaņā ar Civillikuma 89.panta otro daļu un Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, ir jāpierāda sava līdzdalība attiecīgās strīdus mantas iegūšanā.

Pievienotais AS "Swedbank" 2020.gada 30.janvāra maksājuma uzdevums apstiprina, ka prasītāja no sava bankas konta veikusi pirkuma maksu par nekustamo īpašumu /Adrese M/.

Uz 2019.gada 2.decembrī starp TF Bank AB un prasītāju noslēgtā aizdevuma līguma pamata nekustamā īpašuma iegādei prasītāja saņēma aizdevumu 15 000 EUR. Prasītāja norāda, ka saņēmusi aizdevumu 10 000 EUR, no kuriem 2020.gada 28.janvārī mātes māsa /Persona D/ prasītājas kontā ieskaitījusi 6000 EUR, 2020.gada 29.janvārī - 2900 EUR un skaidrā naudā iedevusi 1100 EUR. Tiesa atzīst, ka prasītājai bija pietiekami naudas līdzekļi, lai 2020.gada 30.janvārī veiktu samaksu par nekustamo īpašumu /Adrese M/ pārdevējai /Persona H/. Nav pamata apšaubīt prasītājas paskaidroto, ka nekustamā īpašuma iegāde plānota krietnu laiku pirms laulības noslēgšanas, un tas bijis prasītājas lēmums.

Prasītāja no sava bankas konta AS "Swedbank" 2020.gada 20.augustā Salacgrīvas novada domei ieskaitīja 10 EUR dalības maksu izsolē un 105 EUR izsoles nodrošinājuma naudu, savukārt 2020.gada 25.augustā iemaksāja starpību 995 EUR starp nosolīto un iemaksāto drošības naudu dzīvokļa īpašuma /Adrese L/, iegādei. 2020.gada 25.augustā /Persona C/ prasītājas kontā ieskaitīja 1500 EUR, un tas pierāda, ka prasītājai bija naudas līdzekļi dzīvokļa nekustamā īpašuma pirkuma maksas samaksai, un to izcelsmi nav pamata saistīt ar laulāto.

Nepieciešams konstatēt arī otra laulātā līdzdalību, lai izpildītos prezumpcija, un šaubu gadījumā pieņemtu, ka manta pieder abiem līdzīgās daļās.

Ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem ir pierādīts, ka prasītāja ieguva strīdus nekustamos īpašumus par saviem atsevišķiem naudas līdzekļiem bez otra laulātā palīdzības un līdzekļiem. Atbildētāja ienākumi 2019. un 2020.gadā līdz pirkumu maksas izdarīšanai nav atzīstami par tādiem, kas kaut nedaudz būtu veicinājuši nekustamā īpašuma iegādi. Lietā nav pierādījumu, ka atbildētājs ar saviem līdzekļiem vai savas darbības palīdzību būtu piedalījies strīdus nekustamo īpašumu remontā.

[6] Atbildētāja /Persona A/ maksātnespējas procesa administratore Rita Jureviča par spriedumu iesniegusi apelācijas sūdzību, lūdzot noraidīt prasību pilnībā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

Spriedums ir nepamatots, jo tiesa ir izdarījusi nepareizus secinājumus, kas novedis pie nepamatota sprieduma taisīšanas.

Tiesa, atsaucoties uz judikatūru, pareizi konstatēja, ka laulāto ārējās attiecībās ar trešajām personām nekustamajam īpašumam ir prezumējams laulāto kopīgas mantas tiesiskais statuss, taču nav pareizi piemērojusi šo judikatūru.

Lietā nepastāv strīds, ka starp prasītāju un atbildētāju pastāv laulāto likumiskās mantiskās attiecības. Nekustamais īpašums /Adrese M/, 2020.gada 20.februārī reģistrēts zemesgrāmatā uz prasītājas vārda, pamatojoties uz 2020.gada 31.janvāra pirkuma līgumu, bez piemetinājuma, ka konkrēta manta ir viena laulātā atsevišķa manta.

Nekustamais īpašums /Adrese L/ 2022.gada 3.janvārī reģistrēts zemesgrāmatā uz prasītājas vārda, pamatojoties uz 2020.gada 24.septembra pirkuma līgumu, bez piemetinājuma, ka konkrēta manta ir viena laulātā atsevišķa manta.

Maksātnespējas procesa ietvaros atbildētājam piederošie nekustamie īpašumi tiek atsavināti kreditoru interesēs, tādēļ kreditoru interesēs ir prezumējams, ka nekustamie īpašumi ir laulāto kopīga manta, katram ½ domājamās daļas apmērā, tādēļ prasītājas prasība ir noraidāma.

Prasītāja ar atbildētāju bija laulībā, tādēļ nevar izslēgt, ka prasītājas konts tika izmantots abu laulāto vajadzībām, jo atbildētājs savu parādu un maksātnespējas dēļ nebija ieinteresēts ne reģistrēt nekustamo īpašumu uz sava vārda, ne izmantot savu kontu lielākiem darījumiem. Prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par kādiem remonta materiāliem un remontdarbiem viņai kontā ir ieskaitīta nauda.

Tiesa nav ņēmusi vērā prasītājas paskaidrojumus tiesas sēdē, ka nekustamais īpašums tika iegādāts kā ģimenes īpašums, kopīgi iekārots, īpašumā veikts remonts.

Prasītājai un atbildētājam var būt kopīgs nolūks aprobežot trešo personu (kreditoru) tiesības vērst piedziņu uz mantu. Tādēļ prasītājas paskaidrojumi ir jāuztver kritiski, turklāt puses paskaidrojumi nav uzskatāmi par pierādījumiem, ja tos neapstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi (Civilprocesa likuma 104.panta pirmā daļa).

Tiesa nav ņēmusi vērā apstākli, ka nekustamie īpašumi iegādāti pušu laulības laikā, pusēm atrodoties laulāto attiecībās, kad viņiem bija kopīga saimniecība. Pierādījumi par pretējo lietā nav iesniegti.

Atbildētāja konta pārskats liecina par to, ka viņam ir papildus ienākumi, jo dažādas personas viņam ieskaita naudu kontā, maksājuma mērķī norādot “dāvana”, viņš pats veic skaidras naudas iemaksas kontā, regulāri nodod metālu metāllūžņos.

Puses savā starpā ir veikušas savstarpējus naudas līdzekļu pārskaitījumus gan pirms, gan pēc laulības noslēgšanas, tostarp pārskaitījumus rēķinu apmaksai, kas liecina par kopīgu saimniecību. Tāpat prasītāja apliecinājusi, ka no atbildētāja saņemtos 5000 EUR viņa izlietojusi īpašuma iekārtošanai un saimniecības vajadzībām.

Prasītāja nav pierādījusi savas atsevišķās mantas ieguldījumu pārākumu par atbildētāja ieguldījumu, nav pierādījusi vienpersonisku saņemtā aizdevuma atmaksu un nekustamā īpašuma uzturēšanu, kā arī nav pierādījusi faktu, ka puses dzīvo atsevišķi un tām nav kopīgas saimniecības.

No prasītājas iesniegtajiem konta pārskatiem ir redzams, ka prasītājai ir ienākumi darba algas veidā. Tomēr šie rakstveida pierādījumi nepierāda faktu, ka nekustamā īpašuma iegādē un aizdevuma atmaksā nav piedalījies arī atbildētājs, jo saskaņā ar Civillikuma 89.panta otro daļu viss, ko laulības laikā laulātie iegūst kopīgi vai viens no viņiem, bet ar abu laulāto līdzekļiem vai ar otra laulātā darbības palīdzību, ir abu laulāto kopīga manta; šaubu gadījumā jāpieņem, ka šī manta pieder abiem līdzīgās daļās.

[7] Prasītāja /Persona B/ iesniegusi paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, norādot, ka prasītāja balstās uz pirmās instances tiesā sniegtajiem paskaidrojumiem un uztur prasību pilnā apmērā.

Prasītāja ir iesniegusi pierādījumus savas atsevišķās mantas esamībai un pirmās instances tiesā tie ir izvērtēti.

[8] Tiesas sēdē atbildētāja /Persona A/ maksātnespējas procesa administratore Rita Jureviča apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā minētajiem argumentiem un apsvērumiem, prasību neatzina.

[9] Prasītājas /Persona B/ pilnvarotais pārstāvis /Persona I/ apelācijas sūdzību neatzina, prasību uzturēja uz tajā minētajiem argumentiem un apsvērumiem.

Motīvu daļa

[10] Tiesa, uzklausījusi lietas dalībnieku paskaidroto, iepazinusies ar lietas materiāliem, izvērtējusi pierādījumus lietā, uzskata, ka prasība ir noraidāma.

[11] Civilprocesa likuma 203.panta otrā daļa noteic, ka gadījumā, ja spriedums pārsūdzēts kādā daļā, tā nepārsūdzētajā daļā spriedums stājas spēkā, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai. Puses nav pārsūdzējušas Vidzemes rajona tiesas spriedumu daļā, kurā tiesa sprieduma rezolutīvajānoraidījusi /Persona B/ lūgumu un nav noteikusi, “ka /Persona A/ nav nekādu tiesību uz kādu īpašuma /Adrese M/, un /Adrese L/, daļu no tā” un ka nekustamie īpašumi “pilnībā” ir /Persona B/ atsevišķā manta. Šajā daļā spriedums stājies spēka.

[11.1] Lietu apelācijas instance izskata tādās robežās, kādās celta prasība, taisīts zemākās instances tiesas spriedums un iesniegta apelācijas sūdzība (Civilprocesa likuma 426.pants). Tiesa, skatot lietu apelācijas kārtībā, vērtē to iebildumu pamatotību, kas izteikti apelācijas sūdzībā un atzīst, ka šajā gadījumā tie ir pamats atšķirīga sprieduma taisīšanai lietā.

[11.2] Apelācijas instances tiesa taisa pretēju spriedumu, atzīstot, ka zemākās instances tiesa nonākusi pie nepareiziem secinājumiem, nepareizi vērtējot pierādījumus lietā un attiecībā uz noskaidrotiem faktiem nepareizi piemērojot laulāto kopīgās mantas prezumpciju.

[12] Prasītājas un atbildētāja laulība noslēgta 2019.gada 27.decembrī.

[12.1] /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. M/ 2020.gada 20.februārī ierakstīts nekustamais zemes un būvju īpašums /Adrese M/, kas sastāv no zemes vienības 3,6 ha platībā un piecām būvēm. Kā nekustamā īpašuma īpašniece ierakstīta /Persona B/.

Nav strīda par faktu, ka nekustamais īpašums ar 2020.gada 31.janvārī noslēgtu pirkuma līgumu iegādāts no /Persona H/ par pirkuma maksu 25 000 EUR, ko pircēja /Persona B/ ar 2020.gada 30.janvāra maksājuma uzdevumu pārskaitījusi pārdevējai.

Nekustamā īpašuma /Adrese M/ nodalījuma II daļas 2.iedaļā pamatojoties uz maksātnespējas procesa administratores Ritas Jurevičas 2023.gada 6.jūlija nostiprinājuma lūgumu un Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 16.jūnija spriedumu lietā Nr.C771196123 2023.gada 17.jūlijā ierakstīta atzīme Nr.1.1. un 1.2. - pasludināts

/Persona A/ maksātnespējas process (maksātnespējas atzīme ierakstīta uz /Persona A/ piederošo domājamo daļu laulāto kopmantā).

[12.2] /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. L/ /Adrese L/, kadastra numurs /Kadastra numurs L/ pamatojoties uz 2020.gada 24.septembrī noslēgto pirkuma līgumu 2022.gada 3.janvārī prasītājai nostiprinātas īpašuma tiesības uz dzīvokļa īpašumu /Adrese L/ un kopīpašuma 269/4547 domājamām daļām no būves un zemes īpašuma.

Nekustamais īpašums 2020.gada augustā par 1100 EUR iegādāts izsolē no Limbažu novada pašvaldības, 2020.gada 24.septembrī noslēdzot pirkuma līgumu Nr.9.3/19.

Nekustamā īpašuma zemesgrāmatas nodalījuma II daļas 2.iedaļā 2023.gada 17.jūlijā ierakstīta atzīme Nr.1.1. un 1.2.- pasludināts /Persona B/ maksātnespējas process.

[13] Izskatāmajā strīdā atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļā noteiktajam piemērojama judikatūra - Senāta 2020.gada 29.aprīļa lēmums lietā Nr. SKC-107/2-020.

Judikatūrā norādīts, ka atbilstoši Civillikuma 89.panta pirmās un otrās daļas un 109.panta trešās daļas noteikumiem laulātajiem uz likuma pamata ir tikai divas savstarpēji nošķiramas mantas - laulātā atsevišķā manta un abu laulāto laulības laikā iegūta kopīgā manta, ka saskaņā ar 91.panta otro daļu atsevišķās mantas esība laulātajam ir jāpierāda, un nekustamā īpašuma gadījumā zemesgrāmatā jābūt ierakstam (piemetinājumam) par atsevišķu mantu, ko izdara atbilstoši Zemesgrāmatu likuma 16.panta 1.punkta "a" apakšpunktam. Iztrūkstot ierakstam (piemetinājumam) par laulības laikā iegūto nekustamo īpašumu kā laulātā atsevišķo mantu vai *ipso jure* atsevišķās mantas statusu, ir prezumējams, ka laulāto ārējās attiecībās ar trešajām personām nekustamajam īpašumam ir laulāto kopīgas mantas tiesiskais statuss. Senāta spriedumā norādīts, ka laulāto likumiskajās mantiskajās attiecībās pastāv laulāto kopīgās mantas prezumpcija trešo personu interesēs, it sevišķi kreditoru interesēs, pamatojoties uz Civillikuma 91.panta otro daļu. Norādīts, ka Civillikuma 994.panta pirmā daļa piemērojama sistēmiskā kopsakarā ar Civillikuma noteikumiem par laulāto likumiskajām mantiskajām attiecībām, kas paredz atkāpi no vispārīgajiem noteikumiem par īpašuma tiesībām. No Civillikuma 91.panta otrās daļas, iztulkojot to kopsakarā ar šā panta pirmo daļu un minētā likuma 89.panta pirmo un otro daļu un 93.pantu, izriet atspēkojama laulāto kopīgās mantas prezumpcija trešo personu, it sevišķi kreditoru, interesēs.

[13.1] Nav šaubu, ka starp laulātajiem lietā nepastāv līgumiskās mantiskās attiecības, nav mantas šķirtības. Tātad starp laulātajiem pastāv likumiskās mantiskās attiecības, kad nekustamais īpašums, kas laulības laikā iegūts atlīdzības darījuma rezultātā un zemesgrāmatā ierakstīts uz viena laulātā vārda bez atsevišķas mantas piemetinājuma, iepretim trešajām personām ir abu laulāto kopīgā mantā ietilpstošs īpašuma priekšmets. Situācijā, kad zemesgrāmatā nav izdarīts piemetinājums par laulāto atsevišķu mantu, laulāto kreditori var paļauties uz laulāto kopīgas mantas prezumpciju, kamēr likumā noteiktajā kārtībā nav pierādīts pretējais.

[13.2] Tiesa uzskata, ka viena laulātā strīdā ar kreditoriem, kad otrs laulātais ir ieinteresēta persona, otra laulātā piekrišana prasītājas viedoklim un argumentiem nevar kalpot par pierādījumu prasītājas atsevišķas mantas statusa nodibināšanai, kamdēļ nav nozīmes prasītājas argumentam, ka /Persona A/ viedokli administratore nav uzklausījusi, nav nozīmes, ka tas šī strīda ietvaros varētu atšķirties no maksātnespējas procesa administratores, kura fiziskās personas maksātnespējas procesā pārstāv šo fizisko personu, viedokļa.

[13.3] Prasītājas argumenti un iesniegtie pierādījumi nav pietiekoši, lai tiesa pretēji laulāto kopīgas mantas prezumpcijai atzītu par pierādītu, ka nekustamie īpašumi, lai gan iegādāti pirkuma līgumu rezultātā laulības laikā, tomēr ir viena laulātā - /Persona B/ atsevišķā manta.

[13.4] Civillikuma 91.panta pirmā daļā uzskaitīta manta, kas ir laulāto atsevišķa manta *ipso jure*. Kā secināms no Civillikuma 91.panta pirmā daļā ietvertās frāzes, ka atsevišķā manta "it sevišķi" ir tālāk uzskaitītā manta, secināms, ka panta otrās daļas kārtībā, laulātajam, kas to apgalvo, ir iespējams pierādīt, ka arī cita, bez tās kas uzskaitīta panta pirmajā daļā manta, ir laulātā atsevišķa manta.

[14] Izskatāmajā lietā prasītāja nav pierādījusi, ka strīdus nekustamie īpašumi ir viņas atsevišķā manta.

[14.1] Nav šaubu, ka nekustamā īpašuma /Adrese M/ iegādē, 2020.gada 31.janvārī noslēdzot pirkuma līgumu un 2020.gada 30.janvārī veicot samaksu 25000 EUR apmērā, izmantota nauda, ko /Persona B/ saņēmusi no TF Bank AB, 2019.gada 2.decembrī noslēdzot aizdevuma līgumu nekustamā īpašuma iegādei 15000 EUR apmērā. Tiesai arī nav pamata šaubām, ka nekustamā īpašuma iegādei izmantota nauda, ko tieši pirms pirkuma līguma noslēgšanas un samaksas veikšanas jau laulība laikā prasītājas kontā ieskaitījusi prasītājas mātes māsa /Persona D/, 2020.gada 28.janvārī prasītājas kontā ieskaitot 6000 EUR, 2020.gada 29.janvārī - 2900 EUR un skaidrā naudā pēc prasītājas vārdiem iedodot 1100 EUR, kurus prasītāja ieskaitījusi savā kontā 2020.gada 30.janvārī.

Taču šī nauda, par to laulības laikā nopērkot nekustamo īpašumu, tiesas turpmāk minēto apsvērumu dēļ nerada prasītājas atsevišķo īpašumu.

[14.2] Nav strīda par to, ka visi iepriekš minētie naudas līdzekļi ir saņemti kā aizdevums, gan nauda, kas saņemta no TF Bank AB, gan nauda, kas saņemta no fiziskās personas.

Uz viena laulātā vārda ņemts aizdevums, īpaši apstākļos, kad tas daļā saņemts neilgi pirms laulības noslēgšanas un daļā - laulības laikā, ar mērķi iegādāties nekustamo īpašumu ģimenes vajadzībām, nav viena laulātā atsevišķa manta Civillikuma 91.panta izpratnē. Šādi naudas līdzekļi nav manta, ko viens laulātais ieguvis bez atlīdzības laulības laikā, un par šādu naudu iegādāts nekustamais īpašums nevar tikt atzīts par mantu, ar ko atvietota cita atsevišķā manta, šajā gadījumā - viena laulātā naudas līdzekļi.

To, ka arī nauda no /Persona D/ saņemta kā aizdevums, nevis dāvinājums, norādījusi pati prasītāja. Lai pierādītu savu apgalvojumu, prasītāja iesniegusi jau 2014.gada 6.maijā parakstītu aizdevuma līgumu, kas noslēgts ar viņas māti /Persona F/ un mātes māsu /Persona D/. Tā kā līgums nav noslēgts kā notariāls akts, tiesas ieskatā ir apšaubāma šāda sena aizdevuma līguma noslēgšana ar tuviem radiniekiem un šī līguma saistība ar pēc sešiem gadiem aizdotu naudu. Taču šim apstāklim, ka līgums noslēgts jau 2014.gada 6.maijā, nav arī tiesiskas nozīmes izskatāmajā lietā, jo aizdevuma līgums (Civillikuma 1934.pants) ir reāllīgums, tātad līguma noslēgšanas obligāta sastāvdaļa ir naudas nodošana, bet līgums, kurš satur saistību dot aizdevumu, uzskatāms tikai par priekšlīgumu (*Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, R., 1998., 382.lpp.*). Aizdevums no /Persona D/ nekustamā īpašuma iegādei saņemts jau laulības laikā.

Tiesas ieskatā tam apstāklim, ka par aizdevuma saņemšanu /Persona B/ vienojusies pirms laulības noslēgšanas un ka daļu no aizdevuma (no bankas) saņēmusi pirms laulības noslēgšanas, nav izšķirošas nozīmes, jo aizdevuma atmaksa notiek laulības laikā, pastāvot abu laulāto kopīgai saimniecībai, tātad abiem laulātajiem piedaloties aizdevuma atmaksā.

[14.3] Tiesai nav šaubu un to arī nenoliedz arī prasītāja, ka nekustamā īpašuma /Adrese M/ iegādes mērķis bija nodrošināt topošās ģimenes dzīvesvietu. Par to liecina gan apstāklis, ka pārrunas par nekustamā īpašuma iegādi notikušas laikā pirms laulības noslēgšanas, gan tas, ka, aizdevums nekustamā īpašuma iegādei saņemts tai pašā mēnesī, kad noslēgta laulība, ka pirkuma līgums noslēgts neilgi pēc laulības noslēgšanas, ka, jau 2019.gada jūlijā nodalot zemes gabalu, tam dota jauna adrese un nosaukums, kas satur topošās ģimenes uzvārdu - /Adrese M/.

[14.4] Tiesa ņem vērā apsvērumu, ka ģimenes vajadzībām - dzīvošanai un saimniekošanai iegādātu nekustamo īpašumu, kas nopirkts par šim nolūkam aizņemtiem naudas līdzekļiem, aizdevumu atmaksa notiek laulības laikā, kopējā laulāto saimniecībā, tātad arī naudas pelnīšanā un tērēšanā piedaloties abiem laulātajiem. Arī apstāklis, ka maksājumi aizdevējiem notiek no viena laulātā konta, nemaina apstākli, ka laulības, kas ir gan personiska, gan saimnieciska savienība, ietvaros laulātiem ir kopīga saimniecība un tamdēļ nav nošķirams, kurš un ar kādām darbībām, kādā apmērā tajā piedalās.

Prasītāja arī nav pierādījusi faktu, ka laulāto kopdzīvē atbildētājs nav piedalījies, ka viņiem nav bijusi un nepastāv kopīga laulāto saimniecība.

[14.5] Abi laulātie laulības laikā un nekustamā īpašuma iegādes laikā strādāja algotu darbu, abi saņēma darba algas.

Kā konstatējusi zemākās instances tiesa, par ko nav strīda, no 2017.gada 1.septembra atbildētājs strādā VSIA "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca", 2018.gadā viņa ienākumi pirms nodokļu nomaksas bija vidēji 647,25 EUR mēnesī; 2019.gadā - 699,21 EUR mēnesī; 2020.gadā - vidēji mēnesī 940,90 EUR; 2021.gadā - vidēji mēnesī 1304,32 EUR; 2022.gadā - vidēji mēnesī 1296,71 EUR; 2023.gadā - vidēji mēnesī 1115,62 EUR. Tiesa arī konstatējusi, ka laika periodā no 2020.gada 1.jūnija līdz 2023.gada 21.jūnijam atbildētājs saņēmis nevien darba algu un VSAA iemaksas, bet arī naudas līdzekļus no fiziskām un citām juridiskām personām.

Lietā nav pierādījumu, ka prasītājas ienākumi būtu ievērojami lielāki un ka tie būtu viņas atsevišķās mantas ienākumi, kas nav nodoti ģimenes un kopīgās mājsaimniecības vajadzībām. Turklāt tiesa ņem vērā, ka viena laulātā ienākumi, kas gūti, strādājot algotu darbu, nav Civillikuma 91.panta pirmajā daļā uzskaitītā viena laulātā atsevišķā manta.

[14.6] Prasītāja kā argumentu atsevišķas mantas statusa esībai laulībā pirktam īpašumam min faktu, ka atbildētāja lielā parāda apmēra dēļ viņam nekustamā īpašuma iegādes laikā bija aktuāls maksātnespējas process. Taču, kā konstatējusi zemākās instances tiesa, atbildētājs laikā no 2018.gada 12.oktobra, kad atbildētājam bija pienākums pildīt saistību dzēšanas plānu, līdz 2022.gada 29.aprīlim, kad tā nepildīšanas dēļ maksātnespējas process tika izbeigts, guva ienākumus un tos izlietoja pēc saviem ieskatiem. Tātad atbildētāja gūtie ienākumi, kas minēti sprieduma 14.5 punktā tika izlietoti nevis saistību dzēšanai maksātnespējas procesā, bet gan ģimenes un kopīgās saimniecības vajadzībām.

[14.7] Tiesa netic prasītājas norādītajam, ka laulības laikā /Persona A/ ne ar savu darbu, ne ar saviem ienākumiem vispār nav piedalījies laulāto kopīgā saimniecībā, tās vairošanā, uzturēšanā, laulāto kopīgas mantas ieguvē, nav piedalījies arī šī nekustamā īpašuma ieguvē, tātad, nav piedalījies arī saņemtā aizdevuma atmaksā, jo kopdzīve ar atbildētāju vispār nav izveidojusies. Taču tiesa, iepazīstoties ar pierādījumiem lietā - pušu kredītiestāžu kontu pārskatiem - šiem argumentiem netic.

Par to, ka pušu starpā pēc laulības noslēgšanas ir izveidojusies un turpinājusies kopdzīve, laulāto ģimenes kopīga saimniecība, liecina jau zemākās instances tiesas noskaidrotais fakts, ka /Persona A/ laikā no 2020.gada 1.jūnija līdz 2020.gada 31.decembrim prasītājai pārskaitīja kopā 6055 EUR. Pārskaitījumi uz laulātās kontu veikti arī turpmāk, no 2021.gadā no 1.janvāra līdz 31.decembrim atbildētājs prasītājai kopā ieskaitījis 1760 EUR. Turklāt arī prasītāja šajā periodā atbildētāja kontā kopā ieskaitījusi 1071 EUR. No 2022.gadā 1.janvāra līdz 31.decembrim atbildētājs prasītājai kopā ieskaitīja 4430 EUR, prasītāja minētajā periodā atbildētājam kopā ieskaitījusi 9970 EUR. No 2023.gadā no 1.janvāra līdz 21.jūnijam atbildētājs prasītājai kopā ieskaitījis 2210 EUR, savukārt prasītāja minētajā periodā kopā atbildētāja kontā ieskaitījusi 580 EUR. Maksājuma mērķī puses norādījušas gan maksājumus "rēķinu apmaksai", gan "dāvanas". Veicot matemātiskus aprēķinus, zemākās instances tiesa konstatējusi, ka par laiku no 2019.gada 3.decembra līdz 2020.gada 31.janvārim un no 2020.gada 1.jūnija līdz 2023.gada 21.jūnijam prasītāja atbildētājam ieskaitīja 12 231 EUR, no tiem ar mērķi "dāvana" 11 971 EUR un "maksājumi" 260 EUR, bet atbildētājs prasītājai kopā ieskaitīja 14 600 EUR, no tiem ar mērķi "dāvana" ieskaitīti 11 420 EUR, un no 2022.gada decembra ar mērķi "rēķinu apmaksai" 3180 EUR. Atbildētājs prasītājai ieskaitījis par 2369 EUR vairāk, nekā prasītāja atbildētājam.

Šāda regulāra maksājumu veikšana laulāto starpā tiesas ieskatā apstiprina laulāto kopdzīves un kopējas saimniecības pastāvēšanu nekustamā īpašuma iegādes laikā un turpmāk. No šiem apstākļiem secināms, ka laulātais kopējā ģimenes saimniecībā piedalījies arī ar saviem naudas līdzekļiem, kas ir abu laulāto likumā noteikts pienākums (Civillikuma 95.pants).

Nav arī pamatots un pierādīts apgalvotais, ka atbildētājs vispār nedzīvoja /Apdzīvota vieta/ pagastā, kas prasītājas ieskatā pierāda laulāto kopdzīves neesību. No iepriekš minētajiem kontu pārskatiem redzams, ka /Persona A/ regulāri minētajā laika periodā ikdienā iepircies vai izņēmis skaidru naudu Limbažos, Salacgrīvā, kam nebūtu loģiska izskaidrojuma, ja patiesībai atbilstu apgalvotais, ka atbildētājs, kas strādāja Strenču pilsētā, ikdienā dzīvotu Rīgā.

[15] Dzīvoklis /Adrese L/ iegādāts izsolē no Limbažu novada pašvaldības par 1100 EUR pamatojoties uz 2020.gada 24.septembrī noslēgto pirkuma līgumu. Tiesa atzīst, ka arī attiecībā uz šo nekustamo īpašumu apelācijas sūdzībā ir pamatoti izteikts iebildums, ka īpašuma nostiprinājums zemesgrāmatā uz viena laulātā vārda nav

pietiekams pierādījums zemesgrāmatā ierakstītās personas īpašuma tiesībai arī laulāto mantiskajās attiecībās. Arī šajā gadījumā ir piemērojama laulāto kopīgas mantas prezumpcija pamatojoties uz Civillikuma 91.panta otro daļu, kas noteic, ka tas, ka nekustamais īpašums ir viena laulātā atsevišķa manta, ierakstāms zemes grāmatās.

[15.1] Apstāklis, ka 2020.gada 24.septembrī no /Persona B/ konta izdarīts pārskaitījums - maksājums Salacgrīvas novada domei 1100 EUR, pats par sevi nepierāda prasītājas atsevišķās mantas statusa nodibināšanu. Arī prasītājas norādītie apstākļi, ka nekustamā īpašuma iegādei ir izmantoti tikai viņas naudas līdzekļi, kas 2020.gada 25.augustā saņemti no /Persona C/, bet otrs laulātais nav ieguldījis savus naudas līdzekļus, nav pietiekošs pamats, lai nekustamo īpašumu atzītu par viena laulātā atsevišķu mantu. Minētie apgalvojumi nepierāda nekustamā īpašuma kā viena laulātā atsevišķas mantas statusa nodibināšanu.

[15.2] Prasītāja norādījusi, pierādījusi un par to nav šaubu, ka 2019.gada 19.novembrī ar /Persona C/ noslēgts aizdevuma līgums par 1500 EUR aizdevuma izsniegšanu prasītājai. Nav šaubu, ka 2020.gada 25.augustā šo naudas summu kā aizdevumu prasītājai pārskaitījusi aizdevēja. Nav arī pamata šaubām, ka šī aizņemtā nauda samaksāta par izsolē nopirkto nekustamo īpašumu.

Līdz ar to secināms, ka nekustamā īpašuma iegādē izmantoti naudas līdzekļi - aizdevums, kas nav Civillikuma 91.pantā norādītā atsevišķā viena laulātā manta.

Nav pamata uzskatīt, ka aizdevuma atmaksāšana, pat ja to no sava konta izdara tikai viens laulātais, pastāvot likumiskām laulāto mantiskām attiecībām, laulāto kopējai saimniecībai, kurā abi laulātie piedalās ar saviem naudas līdzekļiem, ar savu nopelnīto, liecinātu par viena laulātā atsevišķas mantas esību. Tiesas apsvērumi, kas minēti sprieduma 14.4 - 14.7 punktā attiecībā uz aizdevuma izmantošanu laulības laikā pirkta nekustamā īpašuma iegādei un attiecībā uz otra laulātā līdzdalību, attiecināmi arī uz šo nekustamo īpašumu, tā iegādes apstākļiem, tā laulāto kopīgas mantas statusa esību.

[15.3] Tiesas ieskatā nav nozīmes prasītājas argumentam, ka dzīvokli izsolē iegādājusies, lai tajā dzīvotu viņas dēls. Pierādījumi šādam apgalvojumam lietā nav iesniegti. Kā pietiekošu un pārliecinošu pierādījumu tiesa neatzīst divu fizisku personu (tai skaitā prasītājas) starpā parakstītas, notariāli neapliecinātas vienošanās tekstā iekļautu frāzi, ka aizdevums izsniegts mājokļa iegādei, “lai no Lielbritānijas (Apvienotās Karalistes) varētu atgriezties Aizņēmēja dēls”. Attiecībā uz aizdevuma līgumā minēto datumu - 2019.gada 19.novembri, kas ir neilgi pirms laulības noslēgšanas, tiesa atzīst par piemērojamiem tos argumentus, kas minēti iepriekš saistībā ar aizdevumu kā reāllīgumu. Tiesas ieskatā nav arī ticama šāda līguma noslēgšana gandrīz gadu pirms izsoles un pirkuma līguma noslēgšanas, pat nezinot nākotnē iegādājamā nekustamā īpašuma cenu. Turklāt, nav arī pierādījumu tam, ka prasītājas dēls faktiski dzīvo šajā dzīvoklī, lai tiesa vispār varētu šo argumentu vērtēt.

[16] Neesot pierādītam laulāto kopīgas mantas prezumpcijai pretējam, ko pienākums pierādīt ir personai, kas iebilst prezumpcijai, tātad, prasītājai, zemākās instances tiesas atzinums par nekustamo īpašumu kā laulātā atsevišķu mantu nav pamatots un nav pamata zemesgrāmatā nekustamajiem īpašumiem ierakstīt atzīmes par prasītājas atsevišķās mantas statusu.

Līdz ar to norāde uz Civillikuma 100.panta pirmā daļā noteikto, ka viena laulātā manta neatbild par otra laulātā saistībām, un panta otrajā daļā noteikto, ja par viena laulātā parādiem vērsta piedziņa uz otra laulātā atsevišķo mantu, pēdējais var prasīt, lai šo mantu atsvabina no piedziņas izskatāmajā lietā, nav attiecināma uz konstatētajiem apstākļiem un nav piemērojama šī strīda risinājumā.

Minētais ir pamats celtās prasības noraidīšanai.

[17] Tā kā prasība tiek pilnīgi noraidīta, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 14.^{1} panta devītā daļā noteikto tiesa atceļ ar Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 23.novembra lēmumu piemēroto pagaidu aizsardzību.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-192., 432., 434.panta, tiesa

nosprieda

pilnīgi noraidīt /Persona B/, personas kods /Personas kods/, prasību pret /Persona A/, personas kods /Personas kods/, par nekustamā īpašuma /Adrese M/, kadastra Nr./Kadastra numurs M/, un nekustamā īpašuma /Adrese L/, kadastra Nr./Kadastra numurs L/, atzīšanu par /Persona B/ atsevišķo mantu un par atsevišķās mantas piemetinājuma izdarīšanu nekustamo īpašumu /Adrese M/ un /Adrese L/ zemesgrāmatās.

Atcelt ar Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 23.novembra lēmumu piemēroto pagaidu aizsardzību: 1) /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. M/, kadastra Nr./Kadastra numurs M/, nekustamajam īpašumam /Adrese M/, ierakstīto aizlieguma atzīmi - aizliegt /Persona A/ fiziskās personas maksātnespējas procesā pārdot izsolē nekustamo īpašumu; 2) /Zemesgrāmatas nodalījums Nr. L/, kadastra Nr./Kadastra numurs L/, adrese /Adrese L/, ierakstīto aizlieguma atzīmi - aizliegt /Persona A/ fiziskās personas maksātnespējas procesā pārdot izsolē nekustamo īpašumu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma.

Tiesnese referente Z.Cera

Tiesnese E.Driba

Tiesnese J.Grīnbergs